

SE2024238

พัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงบวกเพื่อยกระดับการเรียนรู้วิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโงกนาง
อำเภอปากพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กำไล สมรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติกำจร กุศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนเนตร พลเพชร

ชุมชนบ้านท้องโงกนาง หมู่ 4 ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง มีบ้านเรือนติดกันแบบชุมชนแออัดริมชายฝั่งแม่น้ำปากพนัง ส่วนใหญ่
นับถือศาสนาอิสลาม เรียกชุมชนนี้ว่า “กลุ่มชาวประมงอิสลามในชุมชนแออัดริมแม่น้ำปากพนัง” อาศัยอยู่รวมกัน
เป็นแบบเครือญาติครอบครัวขนาดใหญ่ ประกอบอาชีพหลัก คือ ประมงพื้นบ้าน อาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป
รับจ้างเป็นลูกเรือประมงพื้นบ้าน บางส่วนประกอบอาชีพค้าขายผลผลิตทางประมงและสัตว์น้ำที่หาได้จากอาชีพ
ประมงพื้นบ้าน สภาพสังคมที่มีความพิเศษมากกว่าชุมชนอื่นเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มเปราะบาง จำนวน 126 คน
แม่วัยใส จำนวน 12 คน ผู้พิการ จำนวน 37 คน ผู้สูงอายุ จำนวน 384 คน ผู้มีรายได้น้อย ขาดทุนทรัพย์ในการ
ประกอบอาชีพ จำนวน 256 คน

ในโครงการนี้ได้มีกลุ่มแกนนำเยาวชนอาสาพัฒนาชุมชนพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงบวกเพื่อการเรียนรู้วิถี
ชุมชนเป็นวิถีชีวิตของบ้านท้องโงกนาง สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ใหญ่ แกนนำที่ดูแลชุมชนทุกส่วนกระจายทั่วทั้ง
ชุมชนโดยไม่แบ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการทางานอย่างเป็นกลาง เพื่อให้เกิดประโยชน์จากกับชุมชนอย่างแท้จริง
ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันได้ทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการ สร้างโอกาสให้กับเยาวชนและประชาชนที่ไม่มีโอกาสได้
เรียนหนังสือ และบางคนก็เรียนไม่จบต้องออกมาทำงานหาเลี้ยงชีพ เลี้ยงครอบครัวก่อนเวลา ให้คนกลุ่มนี้ได้มี
การศึกษาทางเลือก โดยใช้การสื่อสารเชิงบวก เพิ่มขีดความสามารถตามความถนัด เพิ่มคุณค่าตนเองด้วยการนำวิถี
ภูมิปัญญาพื้นถิ่นประมงชายฝั่งมาใช้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้ ศักยภาพ และบริบทชุมชน
พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาหาร มีสัตว์น้ำที่เป็นสัตว์น้ำพื้นถิ่นของชุมชน เช่น ปลากระบอก
ปลามะเขือ เป็นปลาที่พบในพื้นที่ถิ่นของแม่น้ำปากพนัง ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ผู้ร่วมเรียนรู้ต้องการเสริม
ทักษะการสื่อสารเชิงบวกนำไปพัฒนาตนเองยกระดับการเรียนรู้วิถีชุมชนของตนเอง พัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ได้
ต่อไป

กระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ เรียนรู้ทักษะการสื่อสารเชิงบวกเพื่อการจัดการสื่อสารวิถีชีวิตชาวเล เรียนรู้
เทคโนโลยีทันสมัยพัฒนาเป็นมัลติมีเดียออนไลน์ จัดทำข้อมูลและการสื่อสารผ่านออนไลน์ การจัดการตลาดออนไลน์
การออกแบบบรรจุภัณฑ์ เรียนรู้การเป็นมัลติมีเดียชุมชน นำชมวิถีชีวิตตนเอง ใช้หลักสูตร “โพสน์โดนใจ” เพื่อต่อ
ยอดให้เยาวชนได้ทำอย่างต่อเนื่อง เสริมพลังครอบครัวให้เห็นความสำคัญของเยาวชนที่มาร่วมเรื่องเทคโนโลยี
สมัยใหม่ได้

ผลลัพธ์พบว่า เด็กและเยาวชนมีทักษะการสื่อสารเชิงบวกนำไปพัฒนาการเรียนรู้เป็นมัคคุเทศน์น้อยได้ ร้อยละ 70 เด็กและเยาวชนใช้การสื่อสารเชิงบวกไปนาเที่ยววิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโงกทางใต้ ร้อยละ 80 เกิดหลักสูตร "สื่อสารเชิงบวกมาใช้เป็นมัคคุเทศน์น้อยตามวิถีชุมชน" 1 หลักสูตร เด็กและเยาวชน 20 คน เป็นมัคคุเทศน์น้อยมีความสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้เยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิตชาวเลได้ เกิดชุดความรู้มัคคุเทศน์น้อยตามวิถีชีวิตชาวเลประมงชายฝั่ง นาไปต่อยอดให้กับพื้นที่อื่นได้ ด้วยการสื่อสารเชิงบวกด้วยการนำทุนศักยภาพการประมง แปรรูปอาหารทะเล เพิ่มทักษะการขายผลิตภัณฑ์ในตลาดออนไลน์ โดยมีภาคีที่สนับสนุนในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอปากพนัง ให้ความรู้ด้านวิชาการ และกลุ่มอาชีพ 2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากพนัง สนับสนุนวิชาการด้านสุขภาพ และการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตร การวางแผนชีวิตและการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มทักษะชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย 3) แกนนำชุมชน (นางสาวจิรา บิลเต๊ะ) หมู่ที่ 4 ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก เป็นคณะทำงานการขับเคลื่อนงานหลักเพื่อการรวมกลุ่มของผู้นำชุมชนทำให้มีการเรียนรู้สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ 4) ศูนย์พัฒนาฝีมือและแรงงาน 5) วิทยาลัยการอาชีพการต่อเรือนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความเชี่ยวชาญ เรียนรู้ร่วมกับผู้ร่วมเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นวิถีชีวิตชาวเล 6) เรือจำปากพนัง มีวิทยากรเชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องมือการทำประมงชายฝั่ง และ 7) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยมีสำนักวิทยาศาสตร์และส่วนสื่อสารองค์กรร่วมดำเนินงานสอดคล้องกับ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ 4: (Goal 4: Quality Education) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) มีเป้าหมายย่อยครอบคลุมการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกกระดับ ในเป้าหมายย่อยที่ 4.3 ให้เยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ส่วนใหญ่สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ โดยให้การส่งเสริมความแข็งแกร่งให้กับกลไกการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships to achieve the Goal) เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development)